

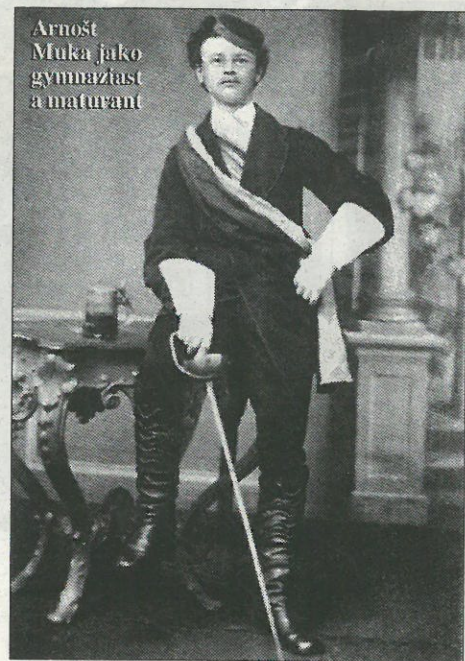
CITUJEMY

„Wulke nadzije kladžeše Muka na založenje serbskeho Sokoła 1920, dokelž w jeho džělawosci widžeše mócnu brón přeciwo germanizaciji serbskeje młodziny. Sam zastupi do Sokoła, bě jeho najstarši sobustaw, a wobdžěli so lěta 1926 na VIII. wšosokołskim zléče w Praze.“

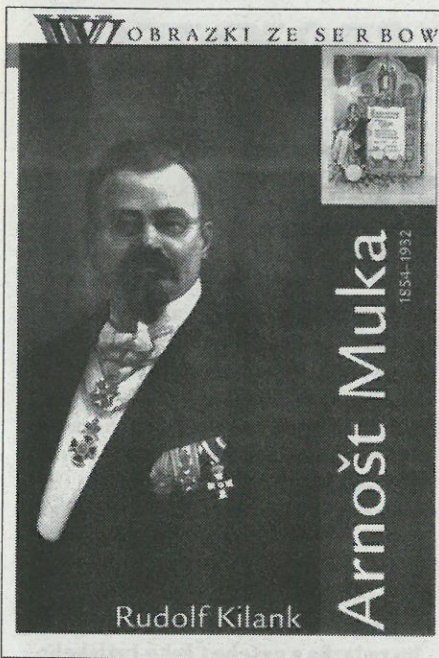
Z knihi dr. Rudolfa Kilanka
„Arnošt Muka 1854-1932“, str. 16

„Założitel sokołskeho hibanja dr. Miroslaw Tyrš zapołoži do swjeho čěskeho narodneho programa slowjansku mysličku. Jeho pokročowar dr. Josef Schreiner bu w léče 1909 člon Česko-serbskeho zjednoćenstwa ‚Adolf Černý‘ w Praze a bu přecel jeho tehdyšeho jednacela dr. Josefa Páty. Tón bě hižo w léče 1912 na zakladže doporučenjow ze VI. wšosokołskeho zléča dr. Arnošta Muku a dalších serbskich wjednikow informował wo potrebjě založic swój Sokoł k škitěj jich małego slowjanskeho naroda.“

Z nastawka dr. Josefa Lebedy
w časopisu SOKOL č. 4/2004, str. 13

Arnošt Muka jako gymnazlast a maturant

Rudolf Kilank

Arnošt Muka
1854-1932

SOKOLSKÉ LISTY

Sokołske jednoty na cyłym swěće

Sokołske hibanje je so z Čěskeje do wšěch kutow swěta rozšěrjało. Často běchu wupućowarjo resp. azylancu założerjo jednotow Sokoła. W slědowacym předstajimy někotře jednoty w Awstriskej, Šwicarskeje, Awstralskeje a Južnej Americe, a to tež z pomocu pječatow.

1 Čěłozwućowanska jednota Sokol Wien X (čěsće Tělocvičná jednota Sokol Vídeň X - němsce Turnverein Sokol Wien X) bu w léče 1891 založena. Tuchwilu ma wona 130 člonow. Hłowne činitosće su čěłozwućowanje a towaršne a kulturne aktiwity. Wosebitu prócu wěnuja zdžerženju čěskeje rěče a kultury we Wienje.

2 W šwicarskim Baselu wobsteji sokołska jednota z čěskim pomjenowanjom Tělocvičná jednota Sokol Basilej. Wona bu 1972 založena. Tuchwilu ma wjac hač 20 člonow. Nimo prawidlownych zwućowanjow a sportowanja w druhich družinach bě jednota tež politisce aktiwna, podpěrowaše na přikład přescěhanych podpisarjow Charty 77 za čas komunizma a po přewróće 1989 zasadžowaše so za wobnowjenje Sokoła w Čěskosłowakskeje.

3 Čěłozwućowanska jednota Sokol Baden (čěsće Tělocvičná jednota Sokol Baden, němsce Turnverein Sokol Baden, francosce Société gymnastique Sokol Baden) w Šwicarskeje bu lěta 1972 založena. Tuchwilu ma 38 člonow. Nimo prawidlownych zwućowanjow w čěłozwućowarni přewjeduja

so wulěty, kóždolětny swjedžen (ples) a zhromadne wopyty kulturnych zarjadowanjow.

4 Čěłozwućowanska jednota (Tschechoslowakischer Turnverein) SOKOL ST. Gallen bu w léče 1977 založena a přisłuša šwicarskeje sokołskeje župje. Jednota pak je tež z člonom Zwjazka Čechow a Slowakow w Šwicarskeje. Tuchwilu pěstuje 21 člonow čěłozwućowanje, powšitkowne sportowanje a towaršniwość.

5 Sokol Sydney nasta w léče 1950. Tuchwilu ma 300 člonow. Sokol je registrowany jako klub Čechow a Slowakow a dalších zajimcow za sport, kulturu, zabawu a zdžělowanske akcije. Towarstwo ma swójski dom z hosćencom, w kotrymž po receptach ze stareje domizny warja a piwo porjedžeja.

6 Jednota SOKOL Villa Dominicos (Unión Gimnástica Sokol) w Argentinskeje bu 1926 založena. Tuchwilu ma wona 700 člonow. Spocatnje zetkawachu so sobustawojo při sportowych aktiwitach wosebjě za džěčinu a młodzinu. Přeni zjawny wustup mějachu w léče 1932. Nimo sportowych aktiwitow nasto tež džiwadlowa skupina a wutwori so folklorny ansambl. W přitomnosći pěstuje jednota volleyball, kopańcu, gymnastiku za žony a dalše sportowe družiny.

Mikławš Krawc

Nowa sokołska jednota w Mnichowje

SKV SOKOL MÜNCHEN

München, 7. dubna 2004

Vážené sestry, vážení bratři,

rádí Vám oznamujeme, že dne 4. dubna 2004 byla v Českém centru v Mnichově založena sokołska jednota s oficiálním názvem „Sport- und Kulturverein Sokol München“.

Zakládající filozofii, kterou jednota považuje za jeden z hlavních úkolů Sokola v zahraničí, je oslovit svoji nabídkou sportovních a kulturních aktivit nejen etablované krajany, ale vzhledem ke stále silnější evropské integraci a globalizaci i občany České republiky, žijící v Mnichově a okolí pouze dočasně.

Předsydstwo Serbskeho Sokoła dósta list, w kotrymž na spočatku takle rěka: „Wažene sotry, waženi bratři, rad Wam wozjewjamy, zo bu 4. apryla 2004 w Čěskim centrumje w Mnichowje založena sokołska jednota z oficialnym pomjenowanjom ‚Sport- und Kulturverein Sokol München‘. Zakładna filozofija, kotruž za jedyn z hłownych nadawkow Sokoła we wukraju, je narěčec ze swojim poskičkom sportowe a kulturne aktiwity nic jenož etablěrowanych krajanow, ale hladajo na stajnje rosćacu europsku integraciju a globalizaciju tež staćanow Čěskeje republiki, kotřiž w Mnichowje a wokoliny jenož přechodnje bydla.“ Dale so w lisće mjez druhim wuzběhuje, zo chce nowa jednota dobre styki k hižo wobstejacej jednocě TV Sokol München wudžeržować. Nowa jednota ma slědowace wjednistwo: Starosta je Karel Pokorný, načelnica (to rěka nazwućowarka) Danuta Sachl, jednacelka Jitka Scholz a pokladnik Dušan Pokorný.

Mikra

Za dobrou chvíli

Tandemowa lubosć

Kupiwi sej koleso za Hanku Jank pušci so. Holčku swoju dorpěwi, ta 'mu jenož zaskorzi: „Myslach, zo ty awto maš, mje sej za přisydku wzaš!“

Zawróćiwši koleso za Katku Jank poda so. Holčka Janka wuhlada, na njeho so rozhněwa. Spěšnje wona wujěže na swojim sej mopedže.

Šwiknywi so na koło měri Jank nět k Leńce so. „Što da tónle kadla chce? Nima ani moped šel!“ Leńka tuž z Mercedesa Jankej smějo přiwiwa.

Jank sej nowe koleso kupi, dołhe, 'dwusedlo'. Wěri, zo traš z tandemom dojedže sej za zbožom. Hilža, šwižna sportowca – tepta z nim do tandema.

KOPAR

Smjeć 😊 so směš...

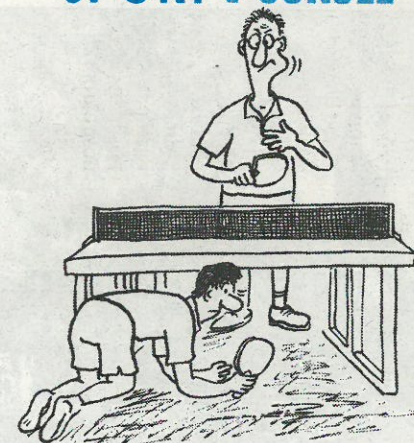
„Mój lékař je mi radžil, zo přestanu kopańcu hrać.“ – „To drje je čě dokladnje přepytował?“ – „Ně, je mje hrać widzał.“

„Dvě věci, hólče“, praji trenar po hrě, „če hačitej so z wulkim koparjom stać.“ „Kotrej drje to?“ „Tvoja lewa a tvoja prawa noha.“

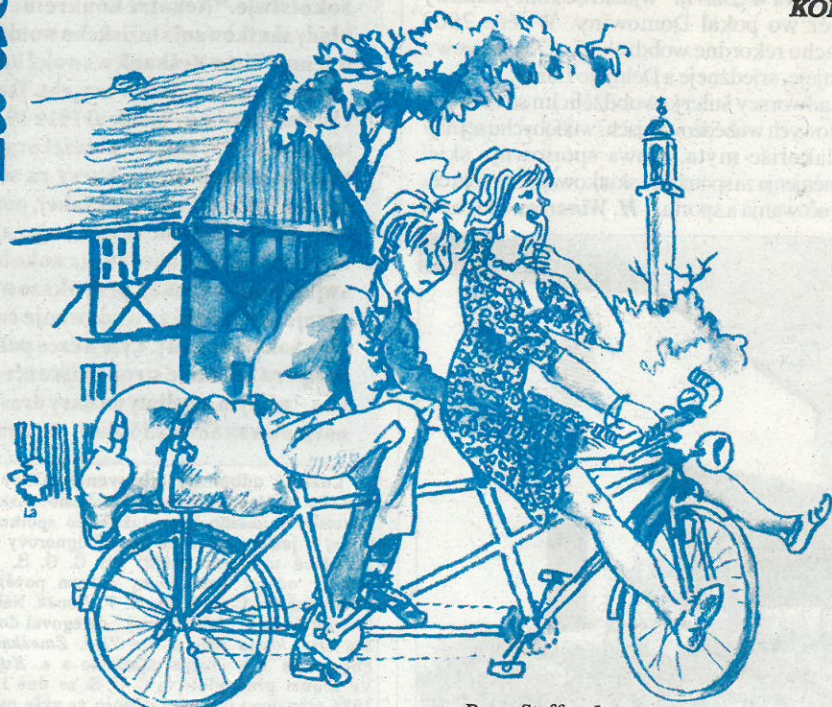
Što je rozděl mjez rubježnikom na banku a koparskim starom? Rubježnik wola: „Pjenjezy sem abo třělam!“ Koparski star porno tomu: „Pjenjezy sem abo njetřělam!“

Pjasćowar dyrbi so operować dać. „Je pacient hižo pod narkozu?“, praša so lékař. „Ně, knježe doktoro, tón liči stajnje hač do džewjeć a potom zaso poskoči.“ Mik

SPORT V SOKOLE

Rysowanka Jaroslava Dostála w čěskim časopisu SOKOL č. 3/2004

Rys.: Steffen Lange

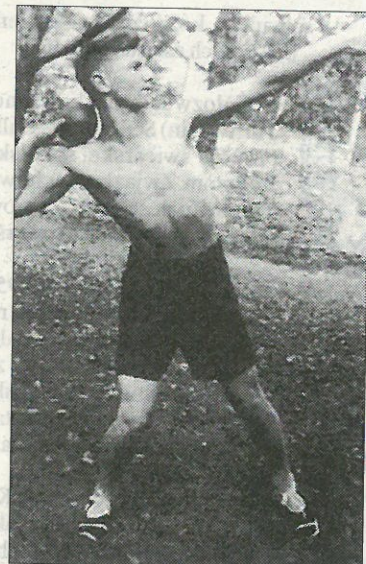
Ze spočatkov sportowanja w Radworju

Čělozwučowanje w Radwor- skej šuli a zwonka njeje

Spočatk 20. lětstotka, dnja 29. oktobra 1922, nasto po přikładze čěskeho Sokoła Radworske sokołske jednoty. W krótkim času rozrosće wona na wjac hač 30 člonow. W léce 1924 wutwori so džěcaca sportowa skupina pod mjenom Sokolata. Zwučowanja nawjedowaše Pawoł Pjetaš, wučer w Radworju, Sokolatow Jan Handrik z Bronja a po nim Mikławš Buš z Boranec.

Zwoprědka zwučowachu sportowcy na narjadach a pěstowachu lochkoatletiku. Wukony předstajichu na sokołskich swjědženjach přeco druhi džen hód. Nimo sportowych přehladow hraju džiwaďo, a mnozy z nich wustupichu z chórom Meja na swjědženju. Zhrmadnje wobdžělichu so woni na zléce Serbow 1926 w Malešecach lěta 1928 w Radworju.

Z „bulkopanjom“ (kopańcu) započachu w Radworju 1928/29 w pěskowej jamje při Lutobčanskim puću. Přenje sportnišćo wutwarichu při Chelnjanskim puću při nowej šuli. Radworski knježk baron von Welck přewostaji darmotnje město. Z wulkej zahoritoscju a horliwoscju wubědžowachu so koparjo hač do časa nacionalsocializma, hdyž so Radworske sportowe zjednoćenstwo wožiwi. Na farje wuchowane sportowe narjady donjesechu na Šubertec žurlu a započachu zwučować. Za přeni zjězd Serbow w Radworju 29. septembra 1946 natwari młodžina

Alojs Andricki bě wuběrný sportowc z Radworja.

wosrjedź lěsa mjez Radworjom a Młynskimi chěžemi nowe moderne sportnišćo. Jemu spožiči so mjeno „Slawija“. W krótkim času wudoby sej koparske mustwo wulke připóznace. Wosebje maja so hraće we wuchodosakskej klasy, přecělske zetkanje ze sławnym Drježdžanskim mustwom DSC kermušnu póněželu 1948 a tež hra přeciwo pólskemu mustwu ze Złeho Komorowa mjenować. Radworske mustwo „Slawija“ wuprudžeše wótčinsku a narodnu zahoritosc, tola politiske a towaršnostne změny, nowe powójnske wužadnja a nadawki znjemóžniču prawidłownu zaběru sportoweho zjednoćenstwa.

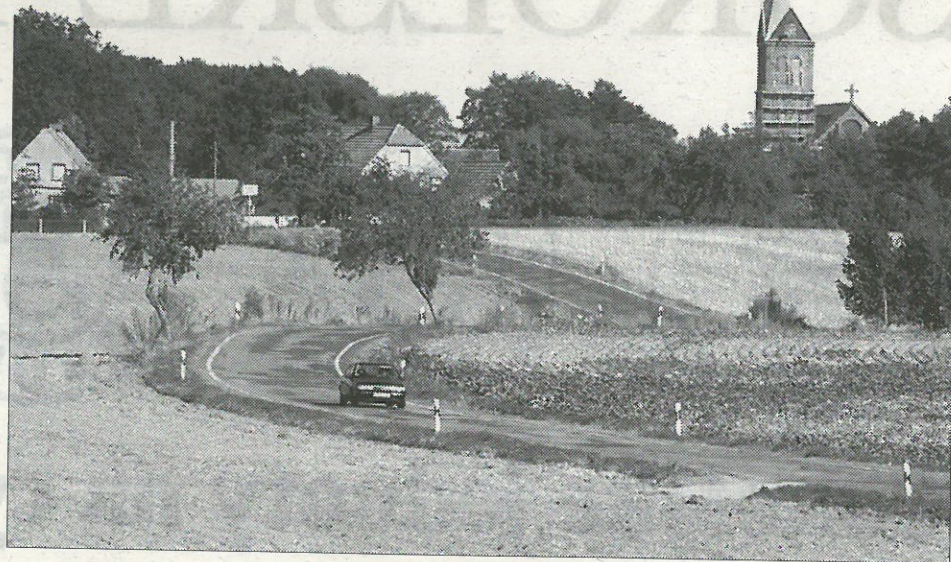
W léce 1960 so na přikaz strony – wjesneje jednotki SED – znowa sportowe zjednoćenstwo wutwori. Z kopańcu započo so pod mjenom „Traktor Lutobč“. Po času přidružichu so lochkoatletika, mjetańca, blidotenis a popgymnastika žonow. Serbja a Němcy, młodži a stari sportowachu, porjeńšichu sportnišćo a wudospolnichu sportowy areal. Při sportnišću natwarichu baraku za sportowcow z małym hosćencom. Wón dósta mjeno „Zelena hałžka“. W nim zarjadowachu tradicionálnu stwu z markantnymi měžnikami, pokalemi dolhólětneho sporta a chorhoju sokołskeje jednoty.

Šulski a zwonkašulski sport

Hnydom po 2. swětowej wójnje hraješe sportowanje w šuli a zwonka šule wulku rólu. Hódžinski plan wot spočatka powójnskeje šule předpisowaše předmjet čělozwučowanje. Wučbny plan njeprědžeše, wučer sam po swojim dobrozdawcu sportowe discipliny zaplanowa, kotrež datym zwučowaniscam wotpowědowachu. Při rjanym wjedrje běše to šulski dwór, při špatnym šulsku chódba w přizemju (pincy). Přenje zlépsnje přinješe w septembrje 1946 dotwarjene sportnišćo. W srjedzišću zwučowanjow stejachu lochkoatletika a hry z bulom. Na zjězdze Serbow 1946 předstajichu šulerjo přeni króć swoje sportowe wukony. Za zjězd Serbow w Budyšinje w létomaj 1950 a 1956 nawjazowachu zwučowanja šulerjow na sokołske zjězdy. Z 62 dwurěčnych šulow Hornjeje Łužicy nazwučowa 1950 něhdže 2700 šulerjow masowu scenu po znatych serbskich ludowych spěwach. W njej wustupi wulka črjoda Radworskich šulerjow 5. do 8. lětnika. Na zjězdze 1956 bě 140 šulerjow 5. do 8. lětnika z Radworja mjez cyłkownje 1920 zwučowacymi.

W lětach zawjedženja centralnych šulow (1951) resp. polytechniskich wyšich šulow (1958) naby čělozwučowanje nowych dimensijow. Wuwiwachu so spartakiady a olympiady, mjezsobne wubědžowanja a měrjenja sportowych wukonow mjez šulemi. Do srjedzišća sporta při powšitkownym skrućenju čěla stupi próca wo „wjerškowe wukony“. Za lochkoatletiku běchu wuměnjenja na a při sportnišću dobre,

(Dale na stronje 3)

Prjedawša Radworska stara šula, w kotrež je nětko gmejna zaměstnjena.

(Pokročowanje ze strony 2)

wosebje čara za sprint, připrawa za dalokoskok a kulostork, małe sportnišćo za kopańcu a volleyball a trawnik na wulkim sportnišću za hry. Sportowe zjednoćenstwo džělaše ze šulu wusce hromadže, mjez woběmaj wotzamkny so krute zřěčenje.

Wuměnjenja za sportowanje w zymskim času wostachu mnohe lěta njespokojace. K dispoziciji stejese wjele lět sportownja wučerskeho wustawa w pódlanskim twarje hrodu. Wona běše jenož 120 kwadratnych metrow wulka, chětro niska, tepjenje njedosahace, sanitarne městnosće pobrachowachu. Wo nowotwarje sportoweje hale so často jednaše, próstwy a zapodaća na wokrjes buchu přeco zaso njedosahacych financow dla začisnjene. Hakle w léce 1995 dowoli Budyski wokrjes dać w Radworju sportowu halu natwarić, kotraž měješe so tež za kulturne zarjadowanja wužiwać. Z twarom započachu 22. decembra 1995 njeposrědnje při šuli. W léce 1985 natwarjenu šulsku rostlinarnju z wučbnej stwu a šulsku zahrodu zlikwidowachu, tole sta so z woprom noweje sportoweje hale. 7. měrca 1997 bu sportowa hala swjatočnje wotewrjena a dósta mjeno „Slavia“. Twar plačeše 4,5 milionow eurow, kotrež gmejna z pomocu wokrjesa wuruna. Sportownja skići za šulski sport optimalne wuměnjenja w skoro wšitkich sportowych disciplinach. Wona njenaby jenož za šulski a zwonkašulski sport najwyšu prioritu, ale tež za wšitke sportowe zjednoćenstwa w Radworskej

Fota: SN/M. Bulank

Napohlad na Radworsku sportowu halu „Slavia“

SPOMNJEČE

Łužiski wotdžěl Čěkosłowakskeho sokołskeho zwjazka

Před 80 lětami, dnja 13. awgusta 1924, schwali předsydstwo Čěkosłowakskeho sokołskeho zwjazka (Čěkosłowakska Obec Sokolská – Č.O.S.) zestawu a nadawki wosebiteho noweho wotdžěla z čěskim mjenom „Lužický odbor Čěkosłowakske Obce Sokolské“. Organ Praskeho zjednoćenstwa „Adolf Černý“, měsacnik „Čěskolužický wěstnik“, wozjewi wo tym w čisle 7 (na stronje 45) tole: „Po mjezsobnym dojednanju Čěkosłowakskeho sokołskeho zwjazka a našeho Čěsko-Łužiskeho zjednoćenstwa „Adolf Černý“ kaž tež Fügneroweje sokołskeje župy w Mladej Boleslawje bu wobzamknjene zarjadować při Č.O.S. wosebity Łužiski wotdžěl. Za zestawu zamolwity bu člon předsydstwa Č.O.S. bratr R.V. Novák. Naše Čěsko-Łužiske zjednoćenstwo „Adolf Černý“ delegowaše do wotdžěla bratra dr. Josefa Pátu a bratra Vladimira Zmeškala, župa Fügnerowa bratra Josefa Maštálka a sotru Kuželovu. Na schadźowanju předsydstwa Č.O.S. 13. awgusta 1924 bu zestawa wotdžěla kaž horjeka podate wobkrućena. Wotdžěl ma wobmjezowany nadawk: wěnować stajnu kedžbnosc a hajić zwiski k sokołskim jednotam we Łužicy a budzić zajim za serbski Sokol w našim Sokolstwie.“ Někotre konkretne přikłady skutkowanja Łužiskeho wotdžěla mjenuje Timo Meškank w swojej knize „Kultur besteht – Reich vergeht. Tschechen und Sorben (Wenden) 1914-1945“ na stronje 199: Łužiski wotdžěl organizowaše wukubłanske kursy za serbskich nazwučowarjow w Čěskej, postara so wo financielne zawěšćenje zajězdow serbskich Sokolow na sokołske swjědženje w Čěskej, přepokazowaše pjeněžne srědky za wudawanje časopisa Sokolske Listy. Cyle wěsće pak bě podpěra z čěskeje strony hišće šćedriwša – při tym myslimy na dary drasty a narjadow za Serbski Sokol. M. Krawc

Lužický odbor Čěkosłowakske Obce Sokolské. Po wzajemnej dohodě Čěkosłowakske Obce Sokolské a našeho Čěskolužiskeho spolku „Adolf Černý“, jakož i sokołske župy Fügnerowy w Mladej Boleslawje usneseno zřiditi při Č. O. S. zvláštni lužický odbor. Sestavením odboru powěřen člen předsednictwa Č. O. S. br. R. V. Novák. Náš Čěskolužický spolek „Adolf Černý“ delegowal do odboru bra Dra Josefa Pátu a bra Vlad. Zmeškala, župa Fügnerowa bra Josefa Maštálka a s. Kuželovou. Ve schůzi předsednictwa Č. O. S. ze dne 13. srpna 1924 schváleno ustavení odboru ve výše uvedeném složení. Odbor má omezenou působnost: věnovati soustavnou pozornost a péči sokolským jednotám v Lužici a buditi zájem v našem Sokolstvu pro Lužičanův Sokol.

Sven Kmječ